

Axel herdenkt bevrijders: 'De Polen worden vaak vergeten in de geschiedenisboeken'

In Axel zijn vanmiddag de Poolse slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog herdacht. Op de algemene begraafplaats was een grote Poolse delegatie aanwezig, waaronder militairen. Onder leiding van generaal Maczek bevrijdden ze het oostelijk deel van Zeeuws-Vlaanderen in de Slag om de Schelde

Axel herdenkt bevrijders: 'De Polen worden vaak vergeten in de geschiedenisboeken'

De zoon van Maczek was vandaag in zijn rolstoel aanwezig. De 93-jarige Andrzej vond het een grote eer om bij de plechtigheid aanwezig te zijn. "Ik voel me ontzettend ontroerd. Woorden kunnen het niet omschrijven."

Volgens organisator Mario Maas is het vooral goed om te herdenken, omdat de Polen heel vaak worden vergeten. "Het zijn altijd de Amerikanen, Engelsen en Canadezen, maar de Polen hebben een enorme belangrijke rol gespeeld in de Slag om de Schelde. Volgens Maas speelt ook de taalbarrière mee: "Ga maar eens een Pools dagboek vertalen naar het Engels, dat was te lastig, dus vandaar staat er ook weinig van ze in de geschiedenisboeken."

De geschiedenis van Maczek

Stanislaw Maczek was een populaire commandant van de eerste Poolse Pantserdivisie tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij droeg zijn manschappen op om zo min mogelijk materiële en immateriële schade aan dorpen en steden aan te brengen. Op die manier bleef Breda veel schade bespaard, toen het Poolse leger in oktober 1944 de stad bevrijdde.

Door de Poolse communisten werd hem later zijn Poolse nationaliteit afgenomen. Hij werd daardoor gedwongen een nieuw bestaan op te bouwen in Groot-Brittannië. Tot de jaren zestig werkte hij als barman in een hotel in Edinburgh als werknemer van één van zijn militairen. Breda verleende hem het ereburgerschap en bood hem zelfs een huis aan. Toch besloot hij in Schotland te blijven. Op 1 november 1990 werd hij door de regering van de nieuwe Poolse Republiek benoemd tot luitenant-generaal in het Poolse leger. Op zijn honderdste verjaardag werd hij onderscheiden met de hoogste Poolse onderscheiding: de Orde van de Witte Adelaar. In 1994 overleed hij, in Schotland, op 102-jarige leeftijd.

Morgen wordt er een standbeeld onthuld van generaal Maczek. Het eerste standbeeld van de generaal in Nederland. De onthulling is om 12.00 uur bij De Griete aan de oever van de Westerschelde in Terneuzen. Daarmee krijgt Zeeuws-Vlaanderen een eerbetoon aan de generaal die als commandant met zijn manschappen van de 1e Poolse Pantserdivisie in september 1944 de regio bevrijdde.

De iconische foto van Maczek vanuit zijn tankwagen© Wikipedia

Het standbeeld wordt onthuld door zoon Andrzej en Karolina Skillen-Maczek, kleindochter van de generaal. Aan de plechtigheid wordt ook deelgenomen door vertegenwoordigers van de Nederlandse en de Poolse overheden en legerleidingen, onder wie minister Jan Józef Kasprzyk, hoofd van het Poolse Bureau voor Oorlogsveteranen en Slachtoffers van Onderdrukking,.

Poolse bijdrage Slag om de Schelde

De datum voor 16 september grijpt terug naar 1944, de dag waarop eenheden van de 1ste Poolse Pantserdivisie de strijd aanboden om oostelijk Zeeuws-Vlaanderen te bevrijden en daarmee de vrije toegang tot de Westerschelde veilig te stellen. De strijd van de Poolse soldaten van 16 tot 20 september 1944 was een cruciaal onderdeel van de Slag om de Schelde en leidde ertoe dat de haven van Antwerpen, die van grote strategische betekenis was, toegankelijk werd gemaakt voor de geallieerde strijdkrachten.

Eén van de 22 Polen die begraven liggen in Axel© Omroep Zeeland

Het standbeeld is gemaakt door Barbara en Marek Moderau, twee Poolse kunstenaars die inmiddels een reeks monumenten op hun naam hebben staan waarmee de herinnering aan belangrijke gebeurtenissen uit de Poolse geschiedenis ten tijde van de Tweede Wereldoorlog wordt geëerd. Het is gefinancierd op instigatie en uit de middelen van de Poolse Senaat, het Kabinet van de Voorzitter van de Ministerraad, de gemeente Terneuzen, de Stichting Hulp aan Polen in het Oosten en de Poolse Ambassade in Den Haag. Ook oorlogsmuseum Gdynia in Axel heeft meegewerkt om het standbeeld te realiseren.

Andrzej Maczek, zoon van generaal Maczek© Omroep Zeeland